

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију: 23. 05. 2019. године, Наставно-научно веће Економског факултета у Суботици, Универзитета у Новом Саду.</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Др Пере Тумбас, редовни професор, Пословна информатика, 28.02.2008. године, Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици.</p> <p>Др Ласло Шереш, ванредни професор, Пословна информатика, 06.07.2016. године, Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици.</p> <p>Др Иван Луковић, редовни професор, Примењене рачунарске науке и информатика, 15.06.2006. године, Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Катарина, Мирослав, Белић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 08.12.1978. године, Сремска Митровица, Република Србија.</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 21.6.2007., Пословна информатика, Економски факултет у Суботици.</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Природно-математички факултет, Универзитета у Новом Саду, „Интернет апликација за обраду библиографске грађе по Унимарк формату“, информатичке науке, 16.12.2005. године.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Информатичке науке.</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Универзални модел управљања перформансом пословних процеса
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Докторска дисертација кандидата Катарине Белић, "Универзални модел управљања перформансом пословних процеса", написана је на 202 стране, А4 формата; садржи 5 поглавља, 75 слика, 20 табела, 139 референци и 2 прилога. У наставку је дат кратак садржај дисертације:</p> <p>1. Увод</p> <p>1.1 Предмет и проблеми истраживања (стр. 3-5)</p>

1.2 Циљеви истраживања (стр. 6)

1.3 Начин истраживања (стр. 7-10)

2. Управљање перформансама и системи управљања перформансама

2.1 Савремени приступ управљања перформансом (стр. 11-31)

2.2 Процес управљања перформансом (стр. 32-34)

2.3 Софтверска платформа за управљање перформансама (стр. 34-46)

2.4 Управљање корпоративним перформансама (стр. 47-66)

2.5 Управљање перформансама пословних процеса (стр. 67-83)

2.6 Управљање индивидуалним и тимским перформансама (стр. 84-94)

3. Развој и евалуација универзалног модела управљања перформансама

3.1 Развој универзалног модела управљања перформансама (стр.95)

3.2 Универзални модел управљања перформансама и његово теоријско образложење (стр. 96-124)

3.3 Евалуација универзалног модела управљања перформансама (стр. 125-135)

4. Универзални модел управљања перформансама у пракси (CASE study)

4.1 Дизајн студије случаја (стр. 136-137)

4.2 Припрема за прикупљање података (стр. 138)

4.3 Прикупљање доказа: резултати изводљивости УМУП у студији случаја (стр. 138-179)

4.4 Анализа резултата студије случаја (стр. 180-182)

5. Закључна разматрања (стр. 183-185)

Поред наведених поглавља и списка литературе (стр. 185-193), у раду се налазе и прилози (стр. 194-202):

Прилог 1: Резултати примене метода bootstrapping на карактеристике УМУП;

Прилог 2: Резултати израчунавања Cohenove Карра мере поузданости.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом поглављу рада је дат приказ предмета, проблема, циљева и начина истраживања спроведеног и презентованог у докторској дисертацији. Као основни предмет истраживања ове дисертације се наводи концепт управљања перформансама организације, и то у његовом најширем смислу. Указујући на постојање значајних разлика у приступима управљању уопште, а тиме и стратегијском и перформанс менаџменту, кандидат заступа становиште према којем је са аспекта тумачења перформанси у ери дигиталне пословне платформе (дигиталне трансформације) најзначајнији, и парадигмички највреднији, теоријски прилаз OESP (Organization–Environment–Strategy–Performance). У складу са наведеним, у дисертацији је OESP модел означен као теоријско-методолошки оквир и основа развоја универзалног модела управљања перформансама (УМУП). Истраживање које се тиче развоја УМУП је предузето са намером да се стекну недостајуће информације о садржају и начину управљања на различитим нивоима перформанси и обезбеди функционалан оквир за ефикасну имплементацију целовитог, вишенивоски схваћеног концепта управљања перформансама. У овом поглављу су изнета и истраживачка питања на које докторска дисертација треба да да одговоре и постављене су хипотезе које ће резултати истраживања научно потврдити или оборити. У сагласју са дефинисаним истраживачким питањима и постављеним хипотезама идентификовани су и циљеви истраживања чије се постизање може третирати као једно од битних мерила успешности спроведеног истраживачког подухвата. У завршном делу овог поглавља описан је начин истраживања уз шематски приказ самог процеса истраживања и навођење метода и техника коришћених у истраживању.

У другом поглављу рада кандидат је дао теоријско-методолошки преглед приступа, концепата и метода у подручју које је дефинисано као област истраживања, са посебним освртом на еволутивни развој и савремена схватања у погледу суштине и садржаја разматраних концепата. Преглед савремених приступа управљању перформансама кандидат започиње дефинисањем појмова перформанси, мерења и управљања перформансама као термина чије се јасно разумевање јавља као предуслов даљег разматрања и унапређивања предметног

подручја. Кандидат указује на улогу и значај система управљања перформансама у контексту савремених менаџмент системима од којих се очекује обезбеђење интерне и екстерне флексибилности организација, тј. брзо препознавање и прилагођавање претњама и шансама које се јављају у окружењу, али и унутар организације. У овом поглављу кандидат даје осврт и на поимање неких битних компоненти концепта управљања перформансама, као што су појмови метрика, критичних фактора успешности, кључних индикатора перформансе и ризика перформансе. У овом поглављу је дат и детаљан приказ фаза и активности процеса управљања перформансама, као и софтверских платформи које се користе у организацијама за развој софтверских система подршке управљању перформансама. Значајан део овог поглавља посвећен је разматрању предмета и модела управљања перформансама на различитим нивоима перформансе: корпоративном нивоу, нивоу пословних процеса, и нивоу појединаца и тимова.

У трећем поглављу докторске дисертације је дат приказ процеса и резултата развојног истраживања универзалног модела управљања перформансама (УМУП), као и процеса евалуације пројектованог универзалног модела. Научни метод који је коришћен у овом развојном истраживању је метод моделовања, при чему треба нагласити да је развој модела утемељен на резултатима теоријских истраживања саопштених у претходном поглављу. У првом делу овог поглавља је описан процес развоја модела и дат је приказ његовог крајњег резултата у виду развијеног универзалног модела управљања перформансама (УМУП) чији су кључни чиниоци: а) фазе процеса управљања перформансама б) стратегијско управљање и буџетирање (управљање корпоративним перформансама), в) управљање перформансама пословних процеса, г) управљање индивидуалним и тимским перформансама, и на крају, д) системи ИТ подршке управљања перформансама (PMS: Performance Management Systems). У другом делу овог поглавља се разматра поступак евалуације теоријско-методолошке вредности и ваљаности развијеног универзалног модела. Избор карактеристика за оцењивање вредности модела је спроведен (трокружном) Делфи методом. На основу резултата примене Делфи метоода, одабране су карактеристике које су уврштене у упитник који је формиран са сврхом оцењивања вредности и изводљивости развијеног УМУП. Евалуација је извршена од стране преко 20 предметних експерата из академске заједнице и пословне праксе. На крају овог поглавља су приказани резултати оцењивања, као и анализа и тумачење резултата добијених евалуацијом

Четврто поглавље докторске дисертације садржи приказ студије случаја која је реализована, пре свега, са сврхом емпиријске потврде, односно верификације изводљивости развијеног универзалног модела управљања перформансама (УМУП). У складу са наведеним методолошким корацима методолошког нацрта студије случаја, дефинисане су процедуре и протоколи за прикупљање података и приказани су резултати спроведеног емпиријског истраживања који потврђују практичну применљивост развијеног УМУП (уз одређене мере посебне позорности, како то кандидат наводи). У анализи резултата студије случаја кандидат указује на чињеницу да је, имајући у виду да се модел бави организацијом у целини, потребно уложити доста напора да би се сви елементи модела имплементирали и да се мора бити спреман на дужи временски период у коме ће ефекти примене модела постати јасно видљиви.

У петом поглављу рада изведени су закључци на темељу претходно детаљно елаборираних и дискутованих резултата спроведених истраживања. Експлицитно се указује на научни допринос дисертације и констатује да је спроведено истраживање потврдило постављене хипотезе. У закључним разматрањима кандидат констатује да је имплементација развијеног модела кроз студију случаја показала да је модел могуће спровести у пракси, али је у исто време указала и на постојање таквих делова модела који захтевају одређена побољшања, што је уједно и идентификовано као правац будућих истраживања усмерених на унапређивање модела презентованог у овој дисертацији.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

- Balaban, N. Ristić, Ž., Šereš, L., Belić, K., Grubač, N. (2010). Performance Management Support System in the Context of Strategic Management, Strategic Management, Vol. 15, No. 4, p: 025-035
- Balaban, N., Belić, K., Gudelj, M. (2011). Business Process Performance Management: Theoretical and Methodological Approach and Implementation, Management Information Systems, Vol . 6, No.

4, p: 003-009

- Белић, К., Ристић, Ж., Балабан, Н. (2012). Побољшана неопипљива имовина: неопходни услов управљања перформансом у периодима кризе, Зборник радова 17. Интернационални научни скуп Стратегијски менаџмент, Палић
- Балабан, Н., Белић, К., Ристић, Ж. (2014). Управљање пословним процесима: свеобухватна парадигма управљања перформансом организације, Зборник радова 19. Интернационални научни скуп Стратегијски менаџмент, Палић

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу реализованог истраживања и постигнутих резултата, кандидат је закључио да је за ефикасно управљање перформансама неопходно имплементирати управљачки модел и располагати одговарајућом софтверском подршком. Кандидат констатује да системи управљања перформансама (обично) имају холистичко виђење учинака: управо је спознаја утицаја остварења индивидуалних учинака на остварење учинака процеса и остварење циљева организације дала идеју за развој универзалног модела управљања перформансама који ће јасно одсликати холизам перформанси. Кандидат у свом раду износи запажање да су ови системи веома комплексни и њихово имплементирање, у конкретном окружењу, захтева ангажовање значајних материјалних, информационих (софтверских) и људских ресурса. За успех неког софтверског решења подршке управљања перформансама су од пресудног значаја његова теоријско-методолошка утемељеност, модел управљања перформансама који треба да се имплементира, и флексибилност примењене архитектуре која треба да обезбеди брза прилагођавања новим информационим потребама.

У овој дисертацији су описани темељни теоријски постулати на којима се заснивао развој приказаног модела управљања перформансама процесне организације, са елементима функционалне архитектуре информатичке подршке. Одговарајући на истраживачка питања, у дисертацији је представљена структура модела УМУП који би могао операционализовати теоријски прилаз OESP, извршена је његова евалуација по критеријумима предложеним од стране експерата, и модел је имплементиран у пракси на примеру једне студије случаја. Кандидат наглашава да развијен модел може послужити као водила у изградњи архитектуре софтверског производа који би био подршка процесу управљања перформансама на свим нивоима. Кандидат закључује да имплементација УМУП организацији омогућује и успешније управљање променама, пре свега кроз подизање нивоа знања о процесној перспективи, и промену организационе културе.

Спрегом резултата, добијених квантитативно-квалитативним анализама емпиријских података произашлих из спроведеног развојног и емпиријског истраживања, кандидат је дао одговоре на идентификована истраживачка питања и реализовао је дефинисане циљеве истраживања. У наставку се наводе резултати истраживања према постављеним појединачним циљевима:

Ц-1: Стицање теоријских сазнања о савременим и актуелним приступима управљању перформансама и о моделима управљања перформансама који су развијени у последњих двадесет година.

Овај циљ је реализован кроз преглед и сублимацију ставова изложених у актуелној литератури у области која је предмет изучавања ове дисертације. Владајући ставови у полгеду значаја, садржаја, приступа и модела управљања перформансама, уз нужан критички осврт кандидата којим је указано на вредности и недостатке појединих приступа/модела, изложени су у другом поглављу ове дисертације. Обухватно, и у исто време критичко сагледавање владајућих ставова изнето у овом раду недвосмислено сведочи о успешној реализацији првог циља. Имајући у виду да реализација овог циља у великој мери утиче на могућност реализације наредног, имплицитно се успешност реализације првог циља може мерити и степеном реализације другог циља.

Ц-2: Развој универзалног модела управљања перформансама.

Остварење овог циља је повезано са развојним истраживањем приказаним у првом делу трећег поглавља. У раду је дат шематски приказ развијеног универзалног модела управљања перформансама (УМУП) и детаљно су описани сви његови чиниоци: а) фазе процеса управљања перформансама, б) стратегијско управљање и буџетирање (управљање корпоративним перформансама), в) управљање перформансама пословних процеса, г)

управљање индивидуалним и тимским перформансама, и на крају, д) системи ИТ подршке управљања перформансама (PMS: Performance Management Systems). Опис међусобне интеракције и повезаности ових чинилаца УМУП чини посебан квалитет развијеног модела и додатно сведочи о успешној реализацији другог циља.

Ц-3: Евалуација теоријско-методолошке вредности и ваљаности универзалног модела.

Умеће изградње модела није само по себи гаранција квалитета развијеног модела. Евалуација неког модела захтева, као прво, утврђивање критеријума евалуације, а као друго, проналажење адекватних експерата довољно стручних за објективну евалуацију. Оба ова изазова су у овој дисертацији успешно савладана, о чему сведочи друга половина трећег поглавља, те се може рећи да је кандидат успешно остварио и трећи назначен циљ.

Ц-4: Успешна (Е/Е) имплементација модела у пракси.

Развијен УМУП је у оквиру студије случаја описане у четвртном поглављу подвргнут и тесту практичне применљивости. Студија случаја је показала да је практична имплементација модела у организацијама могућа, мада се констатује да она захтева доста времена, ресурса, али и стрпљења у погледу осведочења у позитивне ефекте примене модела. У четвртном поглављу је указано на специфичности практичне примене УМУП када су у питању поједини кључни чиниоци модела, те се може констатовати да је кандидат кроз свој рад успешно остварио и четврти дефинисани циљ.

Коначно, треба напоменути да су кроз резултате истраживања спроведеног у оквиру ове докторске дисертације потврђене обе постављене хипотезе, а које су се тичале а) могућности развоја универзалног модела управљања перформансама и б) могућности успешне софтверски подржане имплементације једног таквог модела.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат је јасно и исцрпно приказао и тумачио резултате истраживања, кроз два поглавља рада, на више од 90 страна. Трећим поглављем рада хронолошки су описани кораци развоја универзалног модела управљања перформансама и процес евалуације пројектованог универзалног модела. Процес евалуације је спроведен Делфи методом, а добијени резултати методолошки доследно изведени. У оквиру четвртог поглавља рада извршено је потврђивање карактеристика изводљивости универзалног модела управљања перформансама, путем одабраног метода студије случаја. Емпиријски је потврђена односно верификована изводљивост развијеног универзалног модела управљања перформансама.

Постављене хипотезе истраживања су научно потврђене:

Хипотеза 1. Постоји значајна вероватноћа успешног развоја универзалног модела управљања перформансама - у другом и трећем поглављу рада.

Хипотеза 2. Реална је могућност успешне имплементације развијеног и евалуираног универзалног модела са одговарајућом софтверском подршком у пракси - у четвртном поглављу рада.

Истовремено, постављени истраживачки циљеви су реализовани:

Циљ 1: Стицање теоријских сазнања о савременим и актуелним приступима управљању перформансама и о моделима управљања перформансама који су развијени последњих двадесет година - у другом поглављу рада.

Циљ 2: Развој универзалног модела управљања перформансама - у трећем поглављу рада, одељцима 1. и 2.

Циљ 3: Евалуација теоријско-методолошке вредности и ваљаности универзалног модела - у трећем поглављу рада, одељку 3.

Циљ 4: Успешна имплементација модела у пракси - у четвртном поглављу рада.

Генерална оцена је да је кандидат успостављањем методолошке строгости обезбедио висок степен поузданости и валидности резултата истраживања у докторској дисертацији.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Докторска дисертација је у потпуности урађена у складу са дефинисаним проблемом, циљевима и иницијалним планом истраживања наведеним у пријави теме докторске дисертације.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Докторска дисертација садржи све битне елементе које дефинише Закон о високом образовању. Истовремено, она је технички изведена у складу са нормативним актима Универзитета у Новом Саду и Економског факултета у Суботици.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Емпиријски резултати до којих је кандидат дошао представљају значајан допринос развоју теорије и праксе у предметној области докторске дисертације. Велика већина истраживања из домена управљања перформансама је теоријског карактера и тиче се различитих аспеката овог концепта, почев од самог појма перформансе па све до разматрања интердисциплинарног карактера самог. Веома је мали број емпиријских истраживања који би пружили конкретне примере и моделе који би помогли имплементаторима концепта у проналажењу адекватних решења у конкретним окружењима (Muehlen, 2007). Недовољан број оваквих студија/истраживања један је од основних разлога недовољне заступљености концепта управљања перформансама у пракси (Škrinjar et al., 2008). Овом докторском дисертацијом се управо циљала ова празнина у научној продукцији, коју није лако нити захвално попуњавати. Наиме, развој модела попут овог представљеног у дисертацији захтева специфичан спој теоријских и практичних знања и вештина који није лако обезбедити у дужем периоду потребном за развој и евалуацију једног оваквог модела.

Оригиналан допринос науци представља развијен универзални модел управљања перформансама, који се базира на јасним теоријско-методолошким основама и који се састоји од прецизно дефинисаних чинилаца са јасно описаним међусобним интеракцијама. Оригиналност дефинисаног модела огледа се и у повезивању истог са одређеним софтверским платформама које могу послужити у сврху софтверски подржане имплементације модела са аспекта појединих његових чинилаца.

Оригиналан допринос пракси се огледа у резултатима спроведене студије случаја која је указала на могућност практичне имплементације модела и која садржи веома корисне путоказе и примере који могу бити од велике помоћи у настојањима практичара да кроз софтверску подршку удахну живот овом концепту у својим организацијама.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Докторска дисертација нема уочених недостатака по питању давања одговора на дефинисана истраживачка питања и реализацију истраживачких циљева. Такође, дизајн теоријског и емпиријског истраживања урађен је методолошки коректно и доследно, као и изведено тумачење и дискусија добијених резултата.

X ПРЕДЛОГ:

На основу детаљно изведене анализе рада, а у складу са изнетим констатацијама и чињеницама о постигнутим резултатима рада и оствареном научном и стручном доприносу, Комисија предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Суботици, Универзитета у Новом Саду да прихвати предметни извештај, којим се докторска дисертација под називом „Универзални модел управљања перформансом пословних процеса“ позитивно оцењује и прихвата, а кандидату Катарини Белић одобрава њена јавна одбрана.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Пере Тумбас

Проф. др Ласло Шереш

Проф. др Иван Луковић